

## С Т А Н О В И Щ Е

по дисертационен труд за придобиване на научна степен „доктор на науките“ в професионално направление 3.6. „Право“ на тема: „Нарушение на забраната за дискриминация в областта на заетостта в доктрината на полското и френското трудово право“, с автор Йоана Рогожинска - Митрут  
от доц. д-р Теодора Йовчева, проф. направление 3.6 Право, ВСУ  
„Черноризец Храбър

Проблемът за дискриминацията в сферата на заетостта присъства перманентно в дневния ред на обществото и намира адекватно място в правната теория. Поради чувствителността на обществото към него, той си остава **актуален**, и вероятно още дълго ще бъде актуален. Авторът на дисертацията е намерила **интересен подход** към него, съпоставяйки доктрината и законодателството на две европейски държави, които, въпреки някои сходства (напр. религията), имат и различия, поне що се отнася до времетраенето на членството им в Европейския съюз. Към темата на дисертационния труд е интегриран въпросът за антидискриминационните мерки, предложени от Комисията за защита от дискриминация в България. Въпреки, че основната тема визира полското и френското законодателство, авторът на дисертацията коректно се е обосновала, че прилага използваната в доклада методика за последваща оценка на Закона за защита от дискриминация и в Полша.

Несъмнена заслуга и **новост за науката** представляват паралелите между дискриминацията и принципа за равенство. Авторът правилно подчертава, че не е възможно е да се обсъжда дискриминацията, без да се споменава принципът на равенство. Според нея, принципът за забрана на дискриминацията не трябва да се отъждествява с принципа за равенство с единственото обяснение, че става дума само за отрицателен и положителен израз на едно и също съдържание (забрана на дискриминацията -

предписание за равно третиране). Разликите между тях не се състоят просто в това, че едното посочва желаното състояние на нещата, а другото - състоянието на нещата, което искаме да предотвратим поради патологичния му характер. Наред с това, не е единствена, често посочваната основна разлика между принципа на равенство и принципа на забрана на дискриминация - различните адресати на предписанието за равно третиране (законодателят) и забраната за дискриминация (работодателят).

Дисертантът основателно е посочила особеностите на езика, използван в директивите, съпоставяйки го с използваните изрази и понятия в полския кодекс на труда. Забелязала е ограничеността на „затворения каталог“ на дискриминационните критерии в европейското законодателство, от който би следвало, че извън посочения списък отсъства хипотеза за дискриминация. В този смисъл е отбелязано съществено различие с полския „каталог“, който е отворен, тъй като визираща забрана за „всякаква дискриминация в областта на заетостта“.

Един от най-съществените приноси на дисертационния труд е подчертано изразеното мнение, че различното третиране на работниците не винаги означава дискриминация спрямо тях. Според автора, от значение е причината за направената разлика. Някои от тези причини са определени като «контрааргументи на дискриминацията», които от своя страна са общи и специфични.

В дисертационния труд основателно са поставени следните въпроси:

- дали разграничението между забраната за дискриминация и изискването за равно третиране, утежнено от непоследователността на законодателя при уреждането на този въпрос, не замъглява възможността за признаване на дискриминация в случаите на

различия между служителите на основания, различни от изрично изброените от законодателя;

- дали равното третиране на хората с увреждания е достатъчно, за да се премахнат случаите на дискриминация срещу тях, или би било оправдано да се прилагат спрямо тях мерки, подобряващи положението им на пазара на труда и в заетостта, което обективно означава да се излезе извън рамките на строго разбираната процедура за равно третиране;
- дали позоваването на принципа за недискриминация по отношение на религията и убежденията следва да се разбира като указание за защита на атеистите от дискриминация и дали ясното доминиране на римокатолическото вероизповедание в Полша и Франция оправдава различно третиране на нейните последователи, включително в областта на заетостта (например в начина на регулиране на отпуските и другите неработни дни) в сравнение с третирането на религиозните малцинства.

Правилно е отбелязано, че във връзка с глобалните миграционни процеси, религиозната дискриминация вече е актуален социален проблем в някои държави, каквато е и заплахата от дискриминация на расова, етническа, национална основа, или на базата на сексуална ориентация, включително и дискриминацията въз основа на политическо мнение и членство в профсъюзи. Наблюденията, въпросите и препоръките на автора са конкретизирани в края на всяка глава, където са формулирани изводи и предложения *de lege ferenda*, всяко от които е приложимо в практиката.

Наред с посочените достойнства, приемам и декларираните от автора основни приноси на дисертационния труд.

Текстът съдържа и някои неточности, които пораждаат въпроси и критични бележки. Една от тях е свързана с понятията «теза» и съответно

«хипотеза». В частта от автореферата, озаглавена «Изследователска теза» всъщност авторът е формулирала хипотеза, а не теза. В заключението на дисертацията авторът се позовава на „тезата на изследването, представена в началото на настоящата дисертация“ (с. 386). Смятам, че в началото на дисертацията се формулира хипотеза, т. е. изследователски въпрос, предположение, което следва да бъде потвърдено или опровергано в хода на изследването.

На много места в работата се срещат технически грешки и неточности, които вероятно се дължат на необходимостта трудът да бъде преведен. На места е много трудно да се проследи логическата нишка в твърденията на автора – напр. текста в курсив на стр. 23 от автореферата. В автореферата на места не е ясно дали авторът има предвид полското или френското трудово законодателство, или законодателството на ЕС. За мен, тези неточности са обясними предвид факта, че авторът на дисертацията е изследвала освен полското, още френското и европейското законодателство, представя труда си на руски език, а автореферата – на български. Боравенето с нюансите на четирите езика неизбежно е довело до терминологични неточности.

Езиковите и смисловите неточности не са повлияли върху качеството и научната стойност на дисертационния труд. Дисертацията несъмнено представлява новост за науката. Тя обогатява съществуващите теоретични знания и съдържа несъмнен потенциал за практическа приложимост. Представените публикации отговарят на наукометричните критерии, предвидени в Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в РБългария. В своята съвкупност, представените за оценяване от Научното жури материали отговарят на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в

РБългария, Закона за висшето образование и на изискванията на ВСУ „Черноризец Храбър“.

**С оглед на изложеното, препоръчвам на членовете на Научното жури да изразят своето съгласие, на Йоана Рогозинска – Митрут да бъде присъдена научната степен „доктор на науките“ в професионално направление 3.6. Право.**

31. 01. 2025 г.

Член на Научното жури.....

/доц. д-р Теодора Йовчева/